

PRIVREDNI SUD HRVATSKE

Presuda i rješenje br. II PŽ-3105/88-2 od 20. 12. 1988.

Vijeće: mr. Andrija Eraković, mr. Veljko Vujović, prof dr. Branko Jakaša

PREKID RADNOG ODNOSA ČLANA POSADE JUGOSLAVENSKOG DRŽAVLJANINA NA STRANOM BRODU

Primjena prava — Naknada štete — Zastara — Na sporove iz radnog odnosa članova posade jugoslavenskih državljana na stranim brodovima primjenjuje se pravo države zastave broda — Ne smatra se samovoljnim prekidom radnog odnosa člana posade jugoslavenskog državljanina koji se iskrcao iz broda strane zastave jer je bez svoje krivnje došao u sukob s ostalim članovima posade na način da mu je ugrožen tjelesni integritet — Pod ovom pretpostavkom član posade ima sva prava koja mu priznaje zakon države zastave broda — Ako je prigovor zastare iznesen prvi put u žalbi, prvostepenu presudu u ovom pogledu treba ukinuti i vratiti spor da prvostepeni sud utvrdi da li je prigovor zastare opravdan prema pravu države zastave broda.

Tužitelj je bivši član posade alžirskog broda, a tuženi je brodar istog broda. Tužitelj u tužbi navodi da je morao napustiti brod zbog svoje sigurnosti jer je došao u sukob s članovima posade, alžirskim državljanima.

Ranijom presudom na osnovi priznanja (i to djelomičnom) od 3. ožujka 1983. obvezan je tuženi platiti tužitelju, kao članu posade svog broda »Bethiqua«, s naslova osobnoga dohotka za mjesec: srpanj, kolovoz i rujna 1980. godine, iznos od 6.000,50 FF s kamatama. (Ta presuda je pravomoćna.)

Daljnjom, prvostepenom presudom broj P-1693/85-42 od 12. travnja 1988. godine, obvezan je tuženik (brodar) platiti tužitelju još i:

1) iznos od 636,80 USD s 8% kamata od 21. 09. 1980. s naslova troškova repatrijacije (avionsku vozarinu od Singapura do Rijeke) po čl. 450. Uredbe broj 76—80 Pomorskog zakona Alžira. Ovo iz razloga što je krivnjom brodar došlo do repatrijacije, a to je sud utvrdio iz iskaza svjedoka;

2) iznos od 6.389,72 FF s 8% kamata od 21. 09. 1980. s naslova nepodmirene, a zaslužene i dospjele naknade tužitelju za godišnji odmor;

3) iznos od 2.375 FF s 8% kamata od 21. 09. 1980. do isplate s naslova zaslužene, a nepodmirene »godišnje nagrade« koja se članovima posade isplaćuje tokom svake kalendarske godine, a na temelju isprave s lista spisa 33. i 34. u vezi s iskazom svjedoka; te

4) iznos od 712.861 dinar s naslova troškova postupka.

Naime, prvostepeni sud smatra, na temelju ocjene neposredno saslušanih svjedoka, utvrđenim činjenicu da je tužitelj bio prinuđen od strane tuženoga da se iskrca s broda — zato što se na brodu tuženoga nije osjećao sigurnim. Ovo iz razloga što je došlo do sukoba između zapovjednika broda (jugoslavenskoga državljanina) i III. oficira broda (alžirske nacionalnosti) zbog neizvršenja službenih dužnosti tog oficira, a potom da je došlo i do šireg sukoba tužitelja s cijelom posadom (alžirske nacionalnosti). Zbog toga je bio prinuđen napustiti tuženikov brod, a da uopće nema dokaza za tvrdnju tuženika da je tužitelj samovoljno napustio brod.

Protiv spomenute prvostepene presude podnio je tuženi brodar žalbu kojom je u cijelosti pobija zbog svih zakonskih razloga iz čl. 353. ZPP-a, i predlaže da se ukine.

Bitnu povredu odredaba parničnog postupka tuženi vidi u tome što sud nije utvrdio činjenicu da se radi o brodu alžirske zastave.

Pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje vidi u tome što sumnja da su svi saslušani svjedoci pristrani. Svi su materijalno zainteresirani zato što su svi oni:

— bili članovi posade istog broda; — vode spor s tuženikom u drugim predmetima kod istog prvostepenog suda sa sličnim zahtjevima kao što je zahtjev tužitelja iz ovog spora. Zato smatra da im sud ne bi trebao vjerovati. Tuženik, tek sada u žalbi stavlja u pogledu plaće prigovor *z a s t a r e*. Tvrdi da je od dospelosti tražbine s naslova plaća u 1980. godini do podnošenja ove tužbe u ovom sporu prošao rok zastarjelosti od jedne godine dana u smislu odredbe čl. 312. st. 1. toč. 2. Građanskog zakona Alžira. Prilaže neovjerenu kopiju navodnog teksta Code civila. Tužba je naime podnesena prekasno — 19. svibnja 1980. godine, pa je zahtjev za plaću zastario. Materijalno pravo smatra da je povrijeđeno i time što se tužitelju dosuđuju potraživanja s osnove radnog odnosa, a da tuženik s tužiteljem nije sklopio ugovor o radu u pismenom obliku. Tuženik ističe da radnopravni propisi Alžira ne predviđaju mogućnosti zaključenja ugovora između brodara i člana posade broda putem zapovjednika broda, u ime i za račun brodara bez brodarove posebne pomoći. Zato smatra da zapovjednik tuženikova broda nije mogao zasnovati radni odnos s tužiteljem, jer tužitelj nije bio u radnom odnosu s tuženim brodarom.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Drugostepeni sud smatra da je žalba djelomično neosnovana, a djelomično je ipak osnovana.

Žalba je neosnovana jer prvostepena presuda nema bitnih povreda odredaba iz st. 2. čl. 354. Zakona o parničnom postupku (Sl. l. SFRJ br. 4/77 dalje skraćeno ZPP).

Činjenično stanje je pravilno i potpuno utvrđeno i za njega navedeni pravilni razlozi u smislu člana 338/4 ZPP-a.

Materijalno pravo je pravilno primijenjeno time, što je tužitelju priznat trošak povratnoga putovanja iz luke Singapur, gdje je tužitelj bio prinuđen zbog nediscipline članova posade broda iskrcati se zbog vlastite životne sigurnosti. Tužitelj je bio električar — član posade tuženikova broda, sa svim nedvojbeno u radnom odnosu kod tuženog brodara. Ovo iz razloga što se to jasno vidi iz ugovora na kojima se nalazi pečat tuženog brodara. Osim toga, brodar je već ranijom pravomoćnom presudom na osnovi svog priznanja osuđen da tužitelju, kao svom članu posade, isplati jedan dio plaće iz radnog odnosa. Zato nisu osnovani navodi žalbe o pobijanju radnog odnosa i pomanjkanju legitimacije.

Prvostepena presuda sadrži: jasne, logične i iscrpne razloge za obveze tuženog u pogledu naknade za godišnji odmor i za nagradu, pa je te razloge usvojio i žalbeni sud, tj. da se s tuženikova broda i vrati avionom u domovinu (Rijeku). O trošku povratnoga putovanja postoji kao dokaz putna karta u spisu. Zato je u ovom dijelu prvostepena presuda potvrđena pod 368. ZPP-a kao pravilna i osnovana na članu 450. i 451. Pomorskog zakona Alžira.

U pogledu prigovora zastare žalba je osnovana.

Iz obrazloženja:

U preostalom dijelu prvostepena presuda je ukinuta kao preuranjeno donesena. Ovo iz razloga što je tuženik tek u ovoj svojoj žalbi stavio prigovor zastare za ostala potraživanja (godišnji odmor i nagrada godišnja-bonus). Zato tuženik snosi trošak drugostepenog postupka bez obzira na uspjeh u sporu (član 155. i sl. ZPP-a).

U nastavku postupka prvostepeni sud će utvrditi, po postupku propisanim u odredbi čl. 13. ZRSZ '82 (Sl. l. SFRJ br. 43/82) i pribaviti dokaz o alžirskom pravu koje se primjenjuje na ovakvo činjenično stanje tj. tekst onog što propisuje alžirsko materijalno plovidbeno pravo u pogledu rokova zastare, odnosno pozvat će tuženog da u tom pogledu pruži ovjerene isprave (ove koje nudi uz žalbu doista nisu takve isprave).

Tek nakon toga sud će moći donijeti novu odluku o sporu, a pod točkom b) izreke o ukinutom dijelu prvostepene odluke te i o troškovima cjelokupnog postupka.

Veljko Vujović

Summary

TERMINATION OF CONTRACT OF EMPLOYMENT OF A YUGOSLAV CREW MEMBER ONBOARD A FOREIGN SHIP

The contractual relations between a foreign shipowner and a Yugoslav crew member regarding employment onboard the ship should be construed and interpreted according to the law of the ship's flag. According to Yugoslav law there is no termination of the contract on employment of the crew member if the crew member was temporarily disembarked because of medical treatment for personal injury. His rights arising out of the contract of employment should be interpreted according to the law of the flag of the vessel.